

Lösningar till tentamen i Matematik I. 5B1115. 031110

1) Antingen: $(1-x)(1+x+\dots+x^N) = 1 + \cancel{x} - \cancel{x} + \dots - x^{N+1}$
 eller via induktion: $x^0 = 1 = \frac{1-x}{1-x}$ ($N=0$);

$$\sum_{m=0}^{N+1} x^m = \sum_{m=0}^N x^m + x^{N+1} = \frac{1-x^{N+1}}{1-x} + x^{N+1} = \frac{1-x^{N+1} + x^{N+1}(1-x)}{1-x}$$

2.
$$A = \pi \int_{-a}^a y^2 dx = \pi \int_{-a}^a b^2 \left(1 - \frac{x^2}{a^2}\right) dx = 2\pi \int_0^a b^2 \left(1 - \frac{x^2}{a^2}\right) dx = 2\pi b^2 \left[x - \frac{x^3}{3a^2} \right]_0^a = \frac{4\pi ab^2}{3}$$

3) $f(x) := \ln\left(1+x+\frac{x^2}{2}\right) - x \leq 0$ (då $x \geq 0$), eftersom
 $f(0) = 0$, $f'(x) = \frac{1+x}{1+x+\frac{x^2}{2}} - 1 = \frac{1+x - 1 - x - \frac{x^2}{2}}{1+x+\frac{x^2}{2}} < 0$ ($x > 0$)
 $\Rightarrow f$ monoton avtagande $\Rightarrow f(x \geq 0) \leq f(0) = 0$
 (Alternativ: e -funktionen är monoton, och
 $e^x = 1 + x + \frac{x^2}{2} + \frac{x^3}{6} + \dots \geq 1 + x + \frac{x^2}{2} = e^{\ln(1+x+\frac{x^2}{2})}$)

4)
$$\int_0^1 \frac{x^2 dx}{x^2+2x+1} = \int_0^1 \frac{x^2}{(x+1)^2} dx = \int_1^2 \frac{(u-1)^2}{u^2} du$$

$$= \int_1^2 \left(1 - \frac{2}{u} + \frac{1}{u^2}\right) du = \left(u - 2 \ln u - \frac{1}{u}\right) \Big|_1^2 = \frac{3}{2} - 2 \ln 2$$

5)
$$\lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{x^2(1-x+\frac{x^2}{2}+O(x^3)) - (x^2 - \frac{x^4}{2} + O(x^6))}{2x^3 + O(x^6)} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{-x^3 + O(x^4)}{2x^3 + O(x^6)} = -\frac{1}{2}$$

$$6) f(x) = \frac{x}{\sqrt{x^4+1}}, f'(x) = \frac{1}{\sqrt{x^4+1}} - \frac{2x^4}{(x^4+1)^{3/2}} = \frac{1-x^4}{(x^4+1)^{3/2}} > 0 \quad (x \in (-1, 1))$$

$$f(1) = \frac{1}{\sqrt{2}} = \text{MAX}, f(-1) = -\frac{1}{\sqrt{2}} = \text{MIN} \quad (=0 : x = \pm 1)$$

(eller: en kontinuerlig funktion antar MAX och MIN i ett kompakt intervall)

7) Den allmänna lösningen till den homogena ekvationen ($y'' + 9y = 0$) är $y(x) = A \cos 3x + B \sin 3x$

(eftersom $y = e^{\lambda x} \rightarrow \lambda^2 + 9 = 0, \lambda_{\pm} = \pm i3$) ($A, B \in \mathbb{R}$)

För att hitta en partikulär lösning till den inhomogena ekvationen, $y'' + 9y = 10e^{-x} + 6 \sin 3x$, dela upp problemet:

$$y = y_1 + y_2, \quad y_1'' + 9y_1 = 10e^{-x}, \quad y_2'' + 9y_2 = 6 \sin 3x.$$

$$y_1 = C \cdot e^{-x} \rightarrow C + 9C = 10 \Rightarrow y_1(x) = e^{-x} \quad (+ y_h(x))$$

$$y_2 = C(x) \cos 3x + D(x) \sin 3x = (\alpha x + \beta) \cos 3x + (\gamma x + \epsilon) \sin 3x$$

$$y_2'(x) = (\alpha + 3(\gamma x + \epsilon)) \cos 3x + (\gamma - 3(\alpha x + \beta)) \sin 3x$$

$$y_2''(x) = \cos 3x \cdot (6\gamma - 9(\alpha x + \beta)) + \sin 3x \cdot (-6\alpha - 9(\gamma x + \epsilon))$$

$$\Rightarrow y_2'' + 9y_2 = 6\gamma \cos 3x - 6\alpha \sin 3x = 6 \sin 3x \Rightarrow \gamma = 0, \alpha = -1$$

$$\Rightarrow y_2(x) = -x \cos 3x \quad (+ y_h); \quad y(x) = e^{-x} - x \cos 3x + A \cos 3x + B \sin 3x$$

$$8) a_n = \frac{na^n}{n^2+1}; \quad \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_{n+1}}{a_n} = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(a \frac{(n+1)(n^2+1)}{(n+1)^2+1} \cdot n \right) = a \Rightarrow$$

konvergent om $0 \leq a < 1$, divergent om $1 \leq a < \infty$

(d'Alembert)

(Gauss-Raabe)

$$g) \mathbf{I} := \int_{-\infty}^{+\infty} (f''g + 2f'g' + fg'') dx$$

$$= \int_{-\infty}^{+\infty} (fg' + fg')' dx = (fg' + fg') \Big|_{-\infty}^{+\infty} = 0 - 0 = 0,$$

eftersom $fg' + fg' \rightarrow 0, x \rightarrow \pm \infty$.

(Om man vill bevisa $\mathbf{I} = 0$ med hjälp av partiell integration, måste man skriva

$$\mathbf{I} \text{ som } \lim_{\lambda \rightarrow \infty} \int_{-\lambda}^{+\lambda} (f''g + 2f'g' + fg'') dx, \text{ och sedan}$$

$$\int_{-\lambda}^{+\lambda} f''g = fg' \Big|_{-\lambda}^{+\lambda} - \int_{-\lambda}^{+\lambda} fg' dx, \int_{-\lambda}^{+\lambda} fg'' = \dots,$$

$$\mathbf{I} = \lim_{\lambda \rightarrow \infty} (fg' \Big|_{-\lambda}^{+\lambda} + fg' \Big|_{-\lambda}^{+\lambda}) = 0,$$

eftersom det finns funktioner f, g sådana att $\int_{-\infty}^{+\infty} fg'' dx$ eller $\int_{-\infty}^{+\infty} fg' dx$ inte existerar, men $\mathbf{I}$ existerar.

t.ex om $f(x) = \frac{\sin x^3}{x^2+1} = g(x)$.

$$10) a) \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^3 - 6x^2 + 11x - 6}{x-1} \stackrel{\text{l'Hospital}}{=} \lim_{x \rightarrow 1} (3x^2 - 12x + 11) = 2$$

$$\Rightarrow f \text{ är kontinuerlig om } 2 \stackrel{!}{=} (x^2 + ax + b) \Big|_{x=1} = 1 + a + b$$

dvs $a + b = 1$.

$$b) (x^3 - 6x^2 + 11x - 6) : (x-1) = x^2 - 5x + 6 \quad (x > 1)$$

$$\Rightarrow a = -5, \quad b = 6 \quad (\text{Rita för!})$$

$$\left(\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = f'_+(1) = (2x - 5) \Big|_{x=1} = -3 \right.$$

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(1+h) - f(1)}{h} = f'_-(1) = (2x + a) \Big|_{x=1} = 2 + a$$

$$\Rightarrow a = -5 \quad \Rightarrow \quad b = +6$$

$a + b = 1$

(obs. f differentierbar $\Rightarrow f$ kontinuerlig)